

Complexnummer: 509829

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Nieuwe Kerkhof

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

509830, 509831, 509832

Woonplaats

Zwolle

Gemeente

Zwolle

Provincie

Overijssel

Locatie van het hoofdobject

Meppelerstraatweg 1, 8022 AE te Zwolle

Complexomschrijving

Inleiding

Drie GRAFMONUMENTEN, waarvan twee met GRAFZERKEN op de algemene begraafplaats het Nieuwe Kerkhof.

In graf A ligt mr. J ter Pelkwijk begraven, in graf B M. Rhijnvis Feith en in graf C Gerhard Heinrich van Senden. Ter Pelkwijk overleed in 1834, Rhijnvis Feith in 1824 en Van Senden in 1851. De grafmonumenten van Ter Pelkwijk en Rhijnvis Feith zijn gebouwd achter de grafzerken.

Jan ter Pelkwijk was hoofd van de Armenschool, lid van Provinciale Staten en schrijver van rekenboekjes die op alle Nederlandse scholen werden gebruikt. M. Rhijnvis Feith was een te Zwolle geboren bekende Nederlandse schrijver. Gerhard Heinrich van Senden was een predikant van de Nederlands Hervormde gemeente te Zwolle.

De drie grafmonumenten zijn ontworpen in een Eclectische bouwstijl met elementen uit het Neo-Classicisme en de Neo-Renaissance. Het graf van Ter Pelkwijk is vervaardigd door één van de oudste ijzergieterijen van Nederland, de firma Nering Bögel uit Deventer. Het model is een kopie van het grafmonument van koningin Louise, dat de stijl van de Berlijnse beeldhouwer Christiaan Daniel Rauch weerspiegelt.

De drie grafmonumenten zijn voorzien van verschillende grafsymbolen. Op het grafmonument van Ter Pelkwijk (A) is gebruik gemaakt van de palmtak, in het algemeen verwijzend naar vrede en overwinning (op de dood) en taxus als symbool van onvergankelijkheid.

Het grafmonument van Rhijnvis Feith (B) is bijzonder rijk aan grafsymboliek. Onder ander in reliëfs zijn afgebeeld: de ring, symbool van eeuwigheid; de slang die zichzelf in de staart bijt, eveneens de oneindige kringloop uitbeeldend; miskelk, kenmerk van de christelijke religie en eucharistie; de zuil, het einde van het aardse leven; de olielamp, doodslamp; de omgekeerde fakkel, die betrekking heeft op (hernieuwd) leven; de urn met rouwsluier, een motief uit de oudheid toen cremieren gebruikelijk was. Het bovendeel van zowel grafmonument B als C bestaat uit een obelisk, een motief dat in de Renaissance weer actueel werd en naast macht de betekenissen standvastigheid en deugd meekreeg.

In het grafmonument van predikant Van Senden (C) komt een aantal van de eerder genoemde symbolen weer terug. Zo zijn een palmtak en lauriertak afgebeeld en is de slang die zichzelf in de staart bijt als lijst gebruikt. Nieuw is het anker dat staat voor de hoop. Bovendien zijn er symbolen gebruikt die specifiek betrekking hebben op het beroep van degene die hier begraven is; de opengeslagen bijbel, als boek des levens, is een geliefd symbool op predikantengraven en ook de geschriftrollen verwijzen hiernaar. De drie graven met monumenten liggen in het zuidelijke gedeelte van de begraafplaats, dicht bij de ingang en vrijwel in elkaars verlengde. De begraafplaats zelf is niet beschermenswaardig.

Waardering

De drie grafmonumenten zijn van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang en hebben een hoge ensemblewaarde:

- vanwege het belang van de begraven mannen voor de Zwolse en Nederlandse geschiedenis
- vanwege de Eclectische bouwstijl met elementen uit het Neo-Classicisme en de Neo-Renaissance
- als representatieve voorbeelden van de grafmonumenten rond 1850
- vanwege de staalkaart aan grafsymbolen, die illustratief zijn voor die tijd
- vanwege de gaafheid van de monumenten
- vanwege de aanwezigheid van drie graven met een dergelijke hoge kwaliteit in vormgeving op één begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 509830

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 februari 1999
Kadaster deel/nr	82854/53

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Zwolle	Zwolle	Overijssel					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Meppelerstraatweg	1			8022 AE	Zwolle		
Meppelerstraatweg	3			8022 AE	Zwolle		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>			
Zwolle	A			8528			

Omschrijving**

Omschrijving

Het GRAFMONUMENT is geplaatst op een vierkant basement van beton met grind. Op de hoeken van dit basement staan hardstenen palen met spaarvelden, waartussen smeedijzeren kettingen hangen met platte ruitvormige en ronde schakels. Vóór het monument (Z) ligt een hardstenen GRAFZERK, met de inscriptie: "M.S.

Qui studiis vitam patriae sacrauit amorem, Inclytus incenio veraque simplicitas; Cujus ab ore senex mirans juvenisque pependit
Flumina doctrinae prodiga saepe sui; Isala quem luget; Batavum decus; omnibus idem; Consilii princeps pauberibusque pater.

C.H. Thiebout. Gymn. Rect."Het monument bestaat uit een hardstenen basement met daarop een gietijzeren Romeins altaarmodel onder een licht hellend overstekend zadeldak met frontons. Op de frontons en hoeken zijn palmetten aangebracht, langs de randen van het fronton eierlijsten, op een lijst aan de onderkant acanthusbladeren en net onder het dak gestileerde florale motieven.

Aan de voorkant (Z) het opschrift: "De stad Zwolle aan Mr J. ter Pelkwijk"Onder het opschrift zijn, eveneens in reliëf, twee palmtakken gegoten.

Aan de achterkant het opschrift: "Geboren den 26 augustus 1769 Overleden den 18 november 1834"Hier zijn onder het opschrift twee takken taxus in het monument gegoten.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het grafmonument is van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang en heeft een hoge ensemblewaarde:

- vanwege het belang van mr. J. ter Pelkwijk voor de Zwolse en Nederlandse geschiedenis
- vanwege de Eclectische bouwstijl met elementen uit het Neo-Classicisme en de Neo-Renaissance
- als representatief voorbeeld van een grafmonument rond 1850
- als model van één van de oudste ijzergieterijen van Nederland, de firma Nering Bögel uit Deventer
- vanwege de grafsymbolen, die illustratief zijn voor die tijd
- vanwege de gaafheid van het monument
- vanwege de visuele samenhang met de andere twee graven

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 509831

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 februari 1999
Kadaster deel/nr	82854/54

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Zwolle	Zwolle	Overijssel					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Meppelerstraatweg	1			8022 AE	Zwolle		
Meppelerstraatweg	3			8022 AE	Zwolle		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>		
Zwolle	A				8528		

Omschrijving**

Omschrijving

Het GRAFMONUMENT is geplaatst op een vierkant basement van platen hardsteen. Op de hoeken van dit basement staan hardstenen ronde palen, waartussen smeedijzeren kettingen hangen met platte ruitvormige en ronde schakels. Vóór het monument (Z) ligt een hardstenen GRAFZERK, met de inscriptie: "Dat alles wat ik was of had, de dood mij roove; Gods waarheid wankelt niet, wie nimmer op haar bouw, Ik geloof in jesus, en ik stiere in dat gelove Mijn stof rust in dit graf op zijn verdienste en trouw R. Feith." Het monument is een hardstenen obelisk op een vierkant basement, waarin aan voor- en achterkant rechthoekige marmeren plaquette's zijn aangebracht. In de obelisk zelf zijn aan voor- en achterkant ovale marmeren medaillons met reliëfs aangebracht. De plaquette aan de voorkant bevat een klassiek tafereel met een man en zes vrouwen, waarvan er één een lauwerkrans boven het hoofd van de man houdt. De plaquette aan de achterkant bevat de inscriptie: "Aan M. Rhijnvis Feith Geboren te Zwolle Den 7 february 1753 en Aldaar overleden Den 8 february 1824" Het medaillon aan de achterkant bevat een portret (van Rhijnvis Feith), het medaillon aan de voorkant een ring, slang, miskelk en zuil. In de rand boven het basement zijn in reliëf olielampjes en omgekeerde brandende fakkels aangebracht. Op de obelisk zijn op de hoeken palmetten geplaatst en als bekroning een urn met een rouwsluier.

Waardering

Het grafmonument is van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang en heeft een hoge ensemblewaarde:

- vanwege het belang van voor de Zwolse en Nederlandse geschiedenis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de Eclectische bouwstijl met elementen uit het Neo-Classicisme en de Neo-Renaissance
- als representatief voorbeeld van een grafmonument rond 1850
- vanwege de grafsymbolen, die illustratief zijn voor die tijd
- vanwege de gaafheid van het monument
- vanwege de visuele samenhang met de andere twee graven

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

Monumentnummer*: 509832

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 februari 1999
Kadaster deel/nr	82854/56

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>					
Zwolle	Zwolle	Overijssel					
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Meppelerstraatweg	1			8022 AE	Zwolle		
Meppelerstraatweg	3			8022 AE	Zwolle		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>			
Zwolle	A			8528			

Omschrijving**

Omschrijving

Het GRAFMONUMENT is geplaatst op een vierkant basement van drie lagen hardsteen.

Het monument is een hardstenen obelisk op een tombe, waarin aan voor- en achterkant rechthoekige plaquette's met opschriften zijn aangebracht. In de obelisk zelf is aan de voorkant (Z) een rond marmeren medaillon met een portret (van Gerhard Heinrich van Senden) aangebracht. Het opschrift aan de voorkant (Z) luidt: "Aan Gerhard Heinrich van Senden, Theol. Doctor en van 1832 tot 1851 Predikant bij de ned. herv. Gemeente te Zwolle" Het opschrift aan de achterkant (N): "Hulde van zijn leerlingen, vrienden en hoogschatters" Boven de plaquette aan de voorzijde, liggend op de tombe is een bijbel uitgehouwen, met het volgende vers: "Hebreen XII, Vers 89 Zijt gekomen tot de berg Sion en de stad des lebenden Gods, tot hemelsche Jeruzalem" Rond het portret zijn in de hardsteen reliëfs uitgehouwen van de slang die zichzelf in de staart bijt, een palmtak en een lauriertak. Op de hoeken van de obelisk zijn op deze hoogte geschriftrollen in zandsteen uitgehouwen en aan de achterzijde een anker in een stralenkrans.

Waardering

Het grafmonument is van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang en heeft een hoge ensemblewaarde:

- vanwege het belang van voor de Zwolse geschiedenis
- vanwege de Eclectische bouwstijl met elementen uit het Neo-Classicisme en de Neo-Renaissance

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als representatief voorbeeld van een grafmonument rond 1850
- vanwege de grafsymbolen, die illustratief zijn voor die tijd
- vanwege de gaafheid van het monument
- vanwege de visuele samenhang met de andere twee graven

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument